

Twee geloven op één kussen

Spreekwoorden en gezegden zeggen veel over onze cultuur en geschiedenis. Gezegden met een Bijbelse oorsprong zijn veelal afkomstig uit de Statenvertaling, zoals 'in zak en as zitten' (uit het boek Esther), 'een rib uit je lijf' (uit Genesis) en 'iemand de mond snoeren' (uit 1 Petrus 2:15).

Petrus (het gratis kwartaalblad van de Protestantse Kerk in Nederland) verzamelde vijf gezegden uit de protestantse traditie. De één met een boeiende geschiedenis, de ander met een discutabele herkomst.

1. 'De kogel is door de kerk'

Er is iets beslist, de keuze is - na lang wikken en wegen - éindelijk gemaakt. Maar wat heeft een kogel in een kerk nu te maken met een beslissing en met de protestantse traditie? Volgens oude woordenboeken heeft het spreekwoord te maken met het respecteren van kerkgebouwen in oorlogstijd. Als een vijand zelfs zo'n heilig gebouw niet spaarde, was hij alle fatsoen voorbij, maakte hij een duidelijk statement. Door de tijd heen kreeg de uitspraak een iets andere betekenis: na lang wikken en wegen is een zaak uiteindelijk beslist.

Als voorbeeld van een werkelijke 'kogel door de kerk', wordt vaak het Beleg van Haarlem (december 1572-juli 1573) aangehaald. Tijdens deze beruchte belegering in de Tachtigjarige Oorlog knalden de Spanjaarden een kanonskogel dwars door de Sint-Bavokerk heen. De kogel was eigenlijk niet bedoeld voor de kerk, maar voor de niet meer katholieke predikant van de kerk – een afvallige, volgens de Spaanse bezetter. Nog steeds is de kogel te bewonderen in de muur van de oude St. Bavo, als herinnering aan de onbeschofte Spaanse vijand.

2. 'Dat gaat erin als Gods woord in een ouderling'

Een 19e-eeuws gezegde, waarin twee elementen van het protestantisme een hoofdrol spelen: Gods woord en de ouderling – allebei niet weg te denken uit de protestantse kerkstructuur.

Je kunt je de oorsprong vast voorstellen: voor een gelovige, maar helemaal voor een ouderling, is Gods woord leidraad, of in spreekwoordelijke termen: gesneden koek. Het spreekwoord houdt in dat iets er gemakkelijk, soepel ingaat. Dat kan gaan om eten of drinken, maar ook om bijvoorbeeld een politieke of theologische boodschap. Zo laat een trotse journalist van het socialistische dagblad Het Volk in een artikel van 7 augustus 1913 weten: 'En onze propaganda ging er in als Gods woord in een ouderling.'

3. 'Paal en perk stellen'

Deze mooie alliteratie betekent: iets wat ongewenst is een halt toeroepen, orde op zaken stellen. Wat heeft dit gezegde te maken met het protestantisme? Het komt waarschijnlijk voort uit de psalmberijming van 1773, de zogenaamde oude berijming. In Psalm 108 vers 2 staat namelijk het volgende: *Uw waarheid heeft noch paal noch perk, Maar streeft tot aan het hoogste zwerk.*

In het kort: Gods waarheid kent geen grenzen. Het gezegde gaat juist om de omgekeerde situatie: als er sprake is van begrenzing, wordt er paal en perk gesteld. Vanaf het einde van de 18e eeuw, een aantal jaar na de introductie van de psalmberijming, raakt de uitdrukking helemaal ingeburgerd. In menig krant en tijdschrift wordt het spreekwoord dan gebruikt.

4. 'Twee geloven op één kussen, daar slaapt de duivel tussen'

Naar dit oude spreekwoord werd de afgelopen eeuwen in Nederland veel verwezen. Het betekent kort gezegd: als twee personen van een verschillend geloof met elkaar trouwen, kán het haast niet goed gaan. Vaak werd dit spreekwoord gebruikt in de context van een huwelijk tussen een katholiek en protestant.

'Paar in slaapvertrek'
schilderij van Jan Steen

Toen de protestantse Willem-Alexander (toen nog kroonprins) op het punt stond om te trouwen met de rooms-katholieke Máxima Zorreguieta, vertelde kardinaal Simonis in een interview met het Reformatorisch Dagblad dat in zijn jeugd iedere zondag werd gebeden tegen gemengde huwelijken. In een verzuilde samenleving paste het absoluut niet om te trouwen met iemand die in dezelfde God geloofde, maar er een heel andere geloofsbeleving op na hield.

Dit veranderde voorzichtig in de jaren '60, toen protestantse en katholieke kerken meer gingen samenwerken en de oecumene opbloeide. Toch haalde het nog de krant toen een katholieke 25-jarige jongen en een 23-jarig gereformeerd meisje op 30 november 1966 in Delft trouwden. Ze werden ingezegend door een priester én een predikant!

5. 'Daar gaat een dominee voorbij'

Deze 19e-eeuwse uitdrukking wordt niet veel meer gebruikt, maar is te interessant om niet te noemen. Het gezegde stamt uit een tijd van strenge, kerkelijke tucht: bij onzedelijkheid en uitbundigheid grepen voorganger en kerkenraad in.

Bij het spreekwoord gaat het specifiek om gesprekken: was je lekker vrijuit aan het babbelen met vrienden en kwam er een dominee voorbij, dan verstomde het gesprek nogal eens. Want: was het wel passend waar je net over aan het praten was? Simon Carmiggelt gebruikt het gezegde een aantal keer in z'n boeken, zoals in Kroeglopen (1962): *"D'r gaat zeker een dominee voorbij", zei het meisje. "Hoe bedoelt u?" vroeg hij. "Omdat we niks zitten te zeggen", antwoordde ze.*

Naast de bovenstaande oorsprong, is er nog een tweede uitleg van dit spreekwoord bekend. In met name vissersdorpen betekende de komst van de dominee aan de deur slecht nieuws. Als er een schip vergaan was, was het aan de dominee om het omkomen van bemanningsleden bij familie te melden. De vissersvrouwen wachtten dus in spanning af als de dominee voorbij liep: stopte hij aan hun deur? Of liep hij door?

Kerkdiensten

Zondag 18 augustus

Ontmoetingskerk	10.30 uur	diaken Theo van Driel
Stevenskerk O.C.P.	10.00 uur	Lauden
Ev. Lutherse Gem.	10.00 uur	zomerbijeenkomst

Collecte voor:

1. Algemeen diaconaal werk
2. PGN

Zondag 25 augustus

Maranathakerk	09.30 uur	ds. Peter van der Vange
Stevenskerk O.C.P.	10.00 uur	ds. Pieter Endedijk

Collecte voor:

1. Algemeen diaconaal werk
2. PGN: onderhoud gebouwen

Zondag 1 september

Ontmoetingskerk	10.30 uur	Openluchtviering (oec.)
STARTZONDAG		werkgr. Pastoraat i.s.m. ds. Wouter Slob / pastor Joska van der Meer
Stevenskerk O.C.P.	10.00 uur	Lauden
Ev. Lutherse Gem.	10.00 uur	ds. S. Freytag

Collecte voor:

1. Stichting Straatmensen
2. PGN

Zondag 8 september

Maranathakerk	09.30 uur	ds. Wouter Slob
Stevenskerk O.C.P.	10.00 uur	Daan Savert / ds. Anneke de Vries

Collecte voor:

1. Algemeen diaconaal werk
2. PGN

Zondag 15 september

Bartholomeüskerk	10.00 uur	diaken Theo van Driel
Ontmoetingskerk	09.30 uur	ds. Wouter Slob (HA)
Stevenskerk O.C.P.	10.00 uur	ds. Paul Oosterhof
Ev. Lutherse Gem.	10.00 uur	voorganger n.n.b. (HA)

Collecte voor:

1. Algemeen diaconaal werk
2. PGN

Woensdag 18 september

Vesper in de Vredesweek

Ontmoetingskerk
19.30 uur

Vrijdag 20 september

Taizé viering

Bartholomeüskerk
19.30 uur

Kerkdienst online (terug)kijken

U kunt de diensten van de Ontmoetingskerk en Maranathakerk via internet beluisteren of (terug)kijken:

www.pkn-nijmegen.nl/eredienst/kerkdiensten-online

Zondag 22 september

Maranathakerk	09.30 uur	drs. Hetty Oudelaar
Stevenskerk O.C.P.	10.00 uur	ds. Richart Huijzer

Collecte voor:

1. Kerk in Actie Zending: Syrië
2. PGN

Susanne Freytag vertrekt naar Groningen

COLUMN

Zondag 30 juni heeft de Evangelisch-Lutherse Gemeente Groningen het voornemen kenbaar gemaakt om onze predikant ds. Susanne Freytag te beroepen. Susanne heeft te kennen gegeven het beroep te willen aanvaarden. De intrededienst in Groningen is gepland op 15 september 2024. Dat betekent dat Susanne t/m 14 september als predikant verbonden is aan de Lutherse kerk in Nijmegen. De kerkenraad Luthers Zuid-Nederland feliciteert op de eerste plaats Susanne en de lutherse gemeenschap met dit beroep. Susanne is bekend met de lutherse gemeenschap in Groningen en heeft aangegeven met veel energie te starten aan deze nieuwe stap. Wij zijn dankbaar voor de tijd die Susanne in onze gemeente heeft gediend en voor de bijdragen die ze heeft geleverd in de kernen én in de kerkenraad. Het vertrek van Susanne leidt ook tot een nieuwe situatie waar de kerkenraad invulling aan moet geven. We zijn als Lutherse gemeente vanaf 15 september vacant en daar is nog niet meteen een oplossing voor gevonden.

Uitnodiging afscheidsdienst en receptie

Op zondag 1 september vindt in de Lutherse kerk een Metten plaats, waarna het programma van de buitendag volgt. Aan het einde van de buitendag bent u allen uitgenodigd voor een afscheidsdienst en een receptie.

Ik kijk terug op alle steun en warmte die ik in de jaren in deze gemeente en in de vele contacten heb mogen ervaren en ontvangen.

Er waren ook wat moeilijkere tijden en momenten zoals de periode met coronamaatregelen die het gewone werk een tijdje onmogelijk maakten.

Bij een afscheid hoort ook een zekere weemoed om het mooie dat ik door mijn vertrek hier achterlaat.

Niet iedereen zal ik in de komende weken nog zien en spreken, maar ik hoop nog velen van u op de buitendag en bij de afscheidsdienst te ontmoeten.

Laten we elkaar bemoedigen met de woorden uit het zo bekende zegenlied:

*Ga met God en Hij zal met je zijn,
jou nabij op alle wegen
met zijn raad en troost en zegen.
Ga met God en Hij zal met je zijn.*

Ds. Susanne Freytag

Bijbelleesrooster

dinsdag	13 augustus	1 Korintiërs 15:12-19	woensdag	4 september	Handelingen 9:32-43
woensdag	14 augustus	1 Korintiërs 15:20-34	donderdag	5 september	Handelingen 10:1-23a
donderdag	15 augustus	1 Korintiërs 15:35-49	vrijdag	6 september	Handelingen 10:23b-48
vrijdag	16 augustus	1 Korintiërs 15:50-58	zaterdag	7 september	Marcus 8:27-9:1
zaterdag	17 augustus	Psalm 119:89-96	zondag	8 september	Handelingen 11:1-18
zondag	18 augustus	Marcus 7:31-37	maandag	9 september	Handelingen 11:19-30
maandag	19 augustus	Psalm 119:97-104	dinsdag	10 september	Handelingen 12:1-17
dinsdag	20 augustus	Efeziërs 5:21-33	woensdag	11 september	Handelingen 12:18-25
woensdag	21 augustus	Efeziërs 6:1-9	donderdag	12 september	Deuteronomium 11:1-17
donderdag	22 augustus	Efeziërs 6:10-24	vrijdag	13 september	Deuteronomium 11:18-12:1
vrijdag	23 augustus	Psalm 119:105-112	zaterdag	14 september	Marcus 9:2-13
zaterdag	24 augustus	Marcus 8:1-13	zondag	15 september	Marcus 9:14-29
zondag	25 augustus	Marcus 8:14-21	maandag	16 september	Handelingen 13:1-12
maandag	26 augustus	Marcus 8:22-26	dinsdag	17 september	Handelingen 13:13-25
dinsdag	27 augustus	Deuteronomium 9:1-14	woensdag	18 september	Handelingen 13:26-43
woensdag	28 augustus	Deuteronomium 9:15-29	donderdag	19 september	Handelingen 13:44-15:7
donderdag	29 augustus	Deuteronomium 10:1-11	vrijdag	20 september	Handelingen 14:8-20
vrijdag	30 augustus	Deuteronomium 10:12-21	zaterdag	21 september	Handelingen 14:21-28
zaterdag	31 augustus	Zacharia 7:1-14	zondag	22 september	Handelingen 15:1-18
zondag	1 september	Zacharia 8:1-8	maandag	23 september	Handelingen 15:19-35
maandag	2 september	Zacharia 8:9-17	dinsdag	24 september	Deuteronomium 12:2-12
dinsdag	3 september	Zacharia 8:18-23	woensdag	25 september	Deuteronomium 12:13-28

GO en het verdwalen

GO@PKN-Nijmegen.nl

Eens per jaar ga ik in Nederland twee weken op een camping staan, waarvandaan ik steeds trajecten plan en loop. Ik ben het gaandeweg mijn pelgrimstocht gaan noemen.

Hoe ontstond dit? Met mijn zus liep ik al jaren LAW's, Lange Afstand Wandelingen. We hadden het Pieterpad en het Lingepad gelopen en waren aan het Graaf Floris V pad begonnen, toen mijn zus een nieuw plan bedacht: langs de grenzen van Nederland te lopen en paden te volgen die soms ook net over de grens lopen. Elk jaar 4-5 dagen wandelen, te beginnen vanaf Roermond.

We liepen heel Brabant langs, Zeeuws Vlaanderen en Zeeland, Zuid-Holland... We sliepen in hotelletjes, kleine pensions, soms een caravan of bij mensen thuis. Een paar keer liepen we met volledige bepakking, maar dat was wel zwaar. We zagen veel moois en maakten de gekste en leukste dingen mee.

Helaas werd mijn zus ernstig ziek en overleed. Zij gaf me haar kleine tentje en ik beloofde haar door te gaan. Vanaf toen werd dit project een opdracht, een pelgrimstocht. En zo trok ik verder omhoog naar Den Helder en liep de LAW Zuiderzeepad, en daarna via Friesland en de Noordkust van Groningen, naar de start van de LAW het Naoberpad, een pad dat gedeeltelijk door buurland Duitsland gaat.

Dit jaar stond ik in Haarlo. Drente had ik gehad en ik moest gaan lopen vanaf Haaksbergen, dus nog net in Overijssel. Ik plan altijd een traject en rijd met de auto met fiets achterop naar het eindpunt daarvan, fiets naar het begin en loop dan naar de auto. De venen waren heel bijzonder, zeker na al die regenval. De auto stond op de wandelroute, dus er kon niets mis gaan. Maar het ging wel mis.

De markering kon ik steeds volgen, maar de auto vond ik niet. Ik liep door en terug en weer door. Zelfs tot de Duitse grens, waar ik pas de volgende dag zou komen. Ik liep terug, gebruikte Komoot en Maps en leek nog anderhalve kilometer van de auto af te zitten. En toen ontdekte ik dat er nog maar 7 % op mijn mobiel stond.

Het regende inmiddels en het begon te schemeren. Geen huis te bekennen en ik was al eerder maar een paar mensen tegengekomen. Voor mijn mobiel uitviel kon ik maar één ding doen: 112 bellen. De politie stuurde een link en vroeg toestemming mijn locatie te ontvangen. Ik drukte "ja" in en gelijk viel mijn mobiel uit.

Na een half uur ben ik gered. Vier agenten en twee boa's die wat meer bekend waren met het terrein waren me gaan zoeken. Wat was ik ze dankbaar! Ik was niet bang in het bos, maar wist niet hoe ik met mijn kleine ponchootje en een stuk plastic de nacht zou zijn doorgekomen.

Ik zie ons leven, als gelovigen, ook als zo'n tocht, een pelgrimstocht. Wij maken van alles mee, mooie dingen en gekke dingen, maar ook narigheid. In het leven kun je plannen maken, maar er kan ook van alles mis of moeilijk gaan. Je kunt twijfelen en de weg kwijtraken en op een punt komen, waarbij je het allemaal niet meer weet. Ook onze vragen en twijfels in het geloof zijn vaak een zoektocht. Wat mooi dat we dan een 112-lijn hebben. God geeft ons al heel wat signalen op onze levensweg (net als de rood-witte markering), maar luistert zeker naar ons wanneer we om hulp vragen.

Als we stoppen met onze eigen plannen te maken en ruimte maken in onszelf door toe te geven, dat we niet weten hoe het nu verder moet, dat we niet alles kunnen bedenken en regelen en beheersen.... In die ruimte kunnen we dan God ervaren en worden we werkelijk gevonden.

Michèle van der Steenstraten

Vredesweek in Nijmegen

Vrede lijkt vanzelfsprekend, maar is het niet. Er is aandacht en inzet nodig om vrede te houden, te verbeteren, te stimuleren. Om die aandacht en inzet te stimuleren zijn er de jaarlijkse vredesweken in de derde week van september.

De eerste vredesweek werd in 1967 georganiseerd vanuit kerken, daarna door Pax Christi en nu door de landelijke organisatie PAX. Deze vraagt een stedelijke groep om een vredesambassade te maken en vredesambassadeurs aan te stellen. In Nijmegen doet de Raad van Levensbeschouwing en Religie dat. In 2024 vindt de Vredesweek plaats van 14 t/m 22 september. Vredesambassadeur is Conrad Savy.

Het thema van de vredesweek is "Samen voor Vrede. Nu!". In Nijmegen vinden van 14 t/m 22 september allerlei bijeenkomsten plaats rond dit thema.

U kunt deelnemen aan een Vredesmaaltijd, workshops, een wandeling, een dialoog, luisteren naar een koor, teveel om op te noemen!

Bekijk het programma op: www.vredesweeknijmegen.nl

Blik op de Kerkenraad (60)

In deze Blik op ... geef ik op hoofdlijnen aan waarover de Kerkenraad (KR) zich in zijn vergadering van 12 juni jl. heeft gebogen. Overigens was 12 juni de laatste vergadering van ons kerkbestuur vóór het zomerreces, dat tot eind augustus duurt.

Een vast onderdeel waarmee meestal wordt begonnen, is de informatieronde langs de verschillende thematische werkgroepen. Een vertegenwoordiger van elke werkgroep participeert in het kerkbestuur, zowel in de Kerkenraad als de Kleine Kerkenraad.

Reeds lopende activiteiten binnen de werkgroepen kwamen kort aan de orde. Wat er uitsprong was dat zowel de werkgroep Diaconie (c.q. College van Diakenen) als de werkgroep Inspiratie deelnemen aan een binnen Nijmegen opgezet, interkerkelijk project 'duurzaamheid'. Doel van dit project is het creëren van bewustwording van duurzaamheid binnen onze eigen handel en wandel.

De werkgroep Beheer (c.q. College van Kerkrentmeesters) meldde dat de heer Cornelis de Haan eerst als vrijwilliger het college komt versterken. Hij zal gaandeweg de portefeuille 'beheer gebouwen' van Jan Hertgers overnemen. Jan stopt namelijk eind dit jaar hiermee. Later in dit jaar zal duidelijk worden of de heer De Haan de functie van kerkrentmeester of het ambt van ouderling-kerkrentmeester verkiest. Hoe dan ook, goed dat er versterking komt.

Discussie geopend over oecumene

Ruim aandacht was er verder voor een eerste gedachte-wisseling over het begrip oecumene binnen onze gemeente. Aan de hand van zeven gespreksvragen discussieerden drie groepjes hierover. Er is nu geen eenduidig beeld over wat dit begrip inhoudt en op welke wijze wij hiermee om willen gaan in de komende tijd – vooral van belang voor een verdergaande, constructieve samenwerking met de parochie in de Ontmoetingskerk. Eindconclusies konden hieraan nog niet worden verbonden. Het was 'nog maar' een eerste discussieronde, die in komende vergaderingen een vervolg moet krijgen.

De eerstvolgende vergadering van het kerkbestuur (KKR) vindt op 29 augustus aanstaande plaats.

Gerbrand Hoek, scriba

Activiteit

Bijbellunch

Wij nodigen u van harte uit voor een Bijbellunch. Dit is één keer per maand op een dinsdag van 12.00 tot uiterlijk 13.30 uur. Iedereen is welkom om aan te schuiven.

Je hoeft ons niet te laten weten of je komt. Je hebt alleen je brood en een Bijbel nodig. Voor thee en koffie wordt gezorgd. We lezen het gedeelte uit de Bijbel dat in de zondagse dienst aan bod zal komen.

En gebruiken daarvoor de methode lectio divina.

Lectio divina betekent goddelijke lezing of lezing met het hart. Deze manier van lezen werd in de eerste eeuwen van het Christendom beoefend door de woestijnvaders en -moeders en is later verder ontwikkeld in de kloosters. Het is niet zozeer gericht op het vergaren van kennis, maar meer op het stilstaan bij wat God jou persoonlijk te zeggen heeft in de tekst.

We zien u graag op dinsdag 24 sep (Maranathakerk), 15 okt (Ontmoetingskerk), 19 nov (Maranathakerk), 10 dec (Ontmoetingskerk), 21 jan (Maranathakerk), 4 feb (Ontmoetingskerk), 18 mrt (Maranathakerk), 8 apr (Ontmoetingskerk), 20 mei (Maranathakerk)

Hartelijke groet,
ds. Wouter Slob en Marije Klijsma

Open Monumentendagen

Elk jaar, in het tweede weekend van september zijn in het hele land duizenden monumenten gratis toegankelijk. Het thema is dit jaar: 'Routes, Netwerken en Verbindingen.'

De Lutherse kerk in Nijmegen opent weer haar deuren, op zaterdag 14 september van 11:00-16:00 uur en zondag 15 september van 12:00-16:00 uur. Ook andere (religieuze) gebouwen in Nijmegen zijn tijdens dit weekend te bezoeken.

Het volledige programma en alle activiteiten vindt u op: www.openmonumentendagnijmegen.nl

Diaconale collecten

Op de zondagen 18 en 25 augustus en 8 en 15 september is de opbrengst van de diaconale collecte bestemd voor algemene onkosten voor de activiteiten van de diaconie van onze gemeente (of voor nader te bepalen doelen).

Zondag 11 augustus: Kerk in Actie zendingsproject *Ondersteuning christenen in Pakistan*

In Pakistan vormen christenen een kleine minderheid. Veel christenen hebben te maken met discriminatie en krijgen regelmatig kritische vragen over het geloof. Voor hen is het belangrijk om goed te weten wat hun geloof inhoudt. Kerk in Actie steunt een bijbelschool, OTS, die hen door middel van trainingen meer over de Bijbel leert, en ook laat zien hoe je je als christen staande kunt houden in de maatschappij. Jaarlijks doen ruim zesduizend mensen, onder wie veel jongeren, aan deze trainingen mee.

Meer info: kerkinactie.nl/christeninpakistan

Zondag 1 september: Stichting Straatmensen *Maaltijden en aandacht voor mensen die op straat leven*

Begin 2023 schatte het CBS het aantal dakloze mensen in Nederland tussen 18 en 65 jaar op ruim 30.000. Van maandag- tot en met vrijdagavond deelt de Nijmeegse stichting Straatmensen aan de Tweede Walstraat warme maaltijden en lunchpakketten uit aan dak- en thuislozen. De stichting draait voor 100 procent op vrijwilligers en giften. Meer info: www.straatmensen.nl

Zondag 22 september (Vredesdag): Kerk in Actie *Bouw de kerk in Syrië weer op*

Het voortbestaan van de kerk is van cruciaal belang voor de stabiliteit in Syrië. De kerk is er letterlijk en figuurlijk het middelpunt van de samenleving. Als zij er weer is, kan ze haar onmisbare taak oppakken: hulp bieden aan mensen die zijn getroffen door geweld of moesten vluchten, ongeacht afkomst of geloof. Met een speciaal herstelfonds helpt Kerk in Actie verwoeste kerken in Syrië weer op te bouwen.

Meer info: kerkinactie.nl/kerkensyrie

Zondag 29 september: Buiten de boot

Elke zaterdag wordt in de Antonius van Paduakerk aan de Groesbeekseweg brood uitgedeeld (afgestaan door enkele

bakkers in Nijmegen) aan mensen die net niet in aanmerking komen voor bepaalde regelingen. Deze mensen leven in armoede, maar kunnen niet aankloppen bij de gemeente

of voedselbank. De collecte wordt gebruikt om deze ondersteuning mogelijk te maken.

Gré Berkelaar in het zonnetje gezet

Tijdens de vrijwilligersborrel in de tuin van de Maranathakerk op vrijdagmiddag 28 juni werd ons gemeentelid Gré Berkelaar figuurlijk in 't zonnetje gezet. Komt bij dat ook letterlijk 't zonnetje scheen op die middag.

Gré kreeg namens de kerkenraad een mooie broche opgespeld; een broche van de Protestantse Kerk in Nederland, uitgevoerd in goud met briljant.

De kerkenraad heeft gemeend haar dit mooie insigne toe te moeten kennen, omdat zij zich in verschillende functies gedurende ongeveer 47 jaar met passie en grote betrokkenheid heeft ingezet voor onze gemeente.

Zij is meerdere termijnen ouderling geweest, diaken, contactpersoon voor nieuwe gemeenteleden, meegeholpen aan de opzet van de voedselbank Ontmoetingskerk en betrokken bij de toenmalige wereldwinkel Dukenburg. En dat alles met een groot verantwoordelijkheidsgevoel.

Gré zeer bedankt voor alles!

De kerkenraad van de PGN

4Daagse zondag in de St. Stevens

Thema: Op weg gezonden .....om samen te zijn wie we zijn!
Zondagmorgen 14 juli om kwart voor 9, op de fiets naar het centrum van Nijmegen!

Fietsend over het Maas-Waalkanaal, heel stil met alleen geluiden van vogels die kwetterden op deze zonovergoten dag. Dat alleen is al bijzonder na alle regen en stormen die we dit voorjaar en de zomer tot nu toe hebben doorstaan. Komend in het centrum: straten en pleinen nog vol blikjes, flesjes, rondslingerende etensbakjes en allerlei zooli. Tussendoor manoeuvrerend de veegwagens om alles weer spic en span te maken. Jaja, dat ook wel weer!
Bijna alle mensen die we in de stad zagen gingen richting Stevenskerk.

Daar aangekomen werden we welkom geheten. Een mooie liturgie werd uitgedeeld. De kerk liep helemaal vol! Zo vol.... het leek wel kerstavond of paaswake, maar nee: een vierdaagse viering!!

Wat heel bijzonder is in deze viering: allerlei talen, Frans, Duits, Engels, iedereen sprak met iedereen.

Het orgel speelde uitbundig! Een koor zong prachtig, o.a. Hallelujah uit de Messiah van Handel en een accordeon orkest speelde Avaz.

En dan natuurlijk Samen zingen, Samen luisteren, Samen bidden met de ondertoon van samen op weggaan, lopend of op andere wijze van bewegen, maar de strekking: we never walk alone!

Johan Dorst was één van de voorgangers, samen met Kapelaan Van Paassen en Aalmoezenier Manuel Kuhn. Het Evangelie werd gelezen volgens Marcus 6. Jezus zond de 12 leerlingen uit, twee aan twee. Hij verbood ze iets anders mee te nemen dan alleen een stok. Geen voedsel, geen reiszak, geen kopergeld in hun gordel, wel moogt ge sandalen dragen...

Kom hier eens om als je in deze week om je heen kijkt! Natuurlijk gaat het hier niet om. De boodschap reikt verder en dieper: wie en wat ontmoet je onderweg? In de viering gebeurt van alles: mooie bemoedigende woorden, delen van brood, de vredeswens uitspreken naar en met elkaar.

Vrede...hoe belangrijk in deze roerige tijd waar oorlog heerst alom!!

Toch in dit uur van samenzijn: heel ontroerende momenten, vooral wetend dat we niet alleen lopen. Het hoogtepunt hierin misschien wel het zingen van het 4Daagse lied! Johan Dorst nodigde zijn kleindochter Phileine uit om dit mooie lied met hem samen en natuurlijk ook met de hele gemeente te zingen.

Phileine nog maar 13 jaar oud en al voor de 3e keer meelappend. Dit is heel bijzonder, want je mag pas lopen in het jaar dat je 12 wordt. Zij werd de dag voor oudjaar 12, dus liep zij op haar 11e al mee, op het nippertje en...wel voor een medaille!

Wat er dan gebeurt: het orgel barst uit z'n voegen... zakdoeken komen te voorschijn en bijna niemand kan stil blijven staan... Eensgezind het vierdaagse lied zingend... ja dan gebeurt er iets!!!

De tekst is zo mooi bruikbaar door de tijden heen. De tekst wil ik jullie als lezers niet onthouden, bij deze:

*Natuur gaf ons een motor mee
van 't allerbeste merk
Gaf ons een hart en longenpaar,
Gezond, gaaf, goed en sterk.
En een paar flinke benen,
een groot geluk op aard.
Wie die niet leert gebruiken
is niet zo'n motor waard*

*Wij lopen de Vierdaagse mee
vol levenslust en moed.
Als goede lopers blijven wij,
altijd op goede voet.
Want wij zijn één voor allen
en allen zijn wij één.
Zo willen wij door Neêrland
en door het leven heen*

Als dit geen mooi begin is van een week saamhorigheid....
Dan weet ik het niet meer!!!

Een gemeentelid

Nieuws vanuit de vierplekken

Contactadressen

Pastores

Neem contact op met een van de pastores als u behoefte heeft aan een pastoraal gesprek of als u praktische hulp nodig heeft. Voelt u niet bezwaard, daar zijn onze pastores voor.

- Ds. Wouter Slob:
tel. 06 - 191 778 44
wouter.slob@pkn-nijmegen.nl
- Marije Klijnsma:
tel. 06 - 190 474 40
marije.klijnsma@pkn-nijmegen.nl

Vertrouwenspersonen

- Gerda Sollie:
solliegerda@gmail.com
- Thomas van Heerde:
vanheerdethomas@gmail.com

In memoriam

Adrianus (Aad) Adams

Op 4 juli is overleden dhr Aad Adams in verplegingshuis Kalorama. Met afnemende geestelijke vermogens heeft zijn vrouw Ellen hem lange tijd thuis verzorgd, maar een half jaar geleden is hij in Kalorama opgenomen en bleek dat hij niet meer naar huis zou kunnen gaan. Hoewel hij zo langzaam de grip op het leven verloor, brak zijn karakter steeds door de vergetelheid heen. Steeds is hij de vriendelijke, aangename man geweest die graag een praatje had en altijd belangstelling. De goede contactuele eigenschappen kwam van pas in de winkel die hij had. Vanuit Maassluis was het gezin Adams destijds naar Nijmegen gekomen omdat Aad een baan met foto Verweij kon krijgen; de zaak zou hij later overnemen. Een goede keus maakten ze meteen bij het kopen van hun huis: een nieuw huis met grote tuin in het nieuwe Oranjebuurtje achter de Berg en Dalseweg. Altijd hebben ze daar met plezier gewoond. Na het pensioen kwam er meer ruimte voor de oude liefhebberij van reizen. Vaak zijn ze in Engeland geweest. Bij aanvang van de dankdienst in de Bartholomeuskerk klonken dan ook Engelse psalmen; muziek die de laatste dagen van zijn leven vrijwel onophoudelijk aan had gestaan. Maar ook van de muziek van Marleen kon hij genieten, wat hij haar altijd ook even kwam zeggen. Fijn daarom dat de overbuurman als begenadigd gitarist met een stuk van Bach eer aan Aad bewees. Na de dankdienst is hij op het kerkhof naast de kerk begraven. We wensen Ellen en de kinderen Marianne, Liesbeth en Coen en hun gezinnen vrede en rust toe.

Bij de diensten

Op 18 augustus sluiten we het scheppingsproject van de zomer af met de laatste dag: rust. Aan collega Theo van Driel de eer om dit aspect van de schepping te bespreken. Hij gaat voor in de Ontmoetingskerk, 9.30 uur.

Op 25 augustus gaat ds Peter van der Vange voor in de dienst. We komen samen in de Maranathakerk, de dienst begint om 9.30 uur.

Op 1 september is de startzondag die we dit jaar samen met de katholieke broeders en zusters in de Ontmoetingskerk vieren. De dienst begint daarom om 10.30. Met het verhaal van Bartimeus (Marcus 10: 46-52) richten we ons op het zien van nieuwe perspectieven. In het naprogramma gaan we dat met hulp van medewerkers van Muzien heel concreet ook zelf ervaren.

Vanaf 8 september staat er in het alternatieve leesrooster van de kerk een cyclus uit Handelingen op het rooster. We lezen deze zondag uit Handelingen 11: 1-18 over het visioen van Petrus. Voorganger is ds Slob. Dienst in de Maranathakerk om 9.30 uur.

Op 15 september gaat het in de Ontmoetingskerk (9.30) vanuit Handelingen (opnieuw) over het doorbreken van grenzen. Te lezen is Handelingen 13: 13-16 en vervolgens 42-52. We vieren ook het avondmaal. Voorganger is ds Slob.

In de Bartholomeuskerk gaat diaken Theo van Driel voor. Deze dienst begint om 10.00 uur.

Op woensdag 18 september is er in het kader van de vredesweek een korte

Ds Wouter Slob

Onze eigen PGN app is er!

Zoek in de Play Store of App Store op PGNijmegen

vesper in de Ontmoetingskerk met medewerking van de Cantorij. Pastor Els Geelen gaat voor. De dienst begint om 19.30 uur.

Op 22 september hebben we mw Hetty Oudelaar als gastvoorganger. Medewerking wordt verleend door de Cantorij. De dienst is in de Maranathakerk en begint om 9.30 uur.

Protestantse Vrouwendienst

PVD Maranathakerk

Terugblik op uitstapje van 18 juni naar Buurderij De Lage Hof

Dit agrarisch museum in Overasselt beschikt over diverse gebouwen, een moestuin, een huiskamercafé en terras. Het is een heel fijne dag geweest. De vrijwilligers van de buurderij zijn uitstekende gastvrouwen en gastheren! We werden verwend met heerlijk appelgebak en ook de lunch liet niets te wensen over.

Bijna iedereen heeft binnen genoten van de interessante uitleg over gebruiken en gebruiksvoorwerpen op de boerderij en verhalen, daaraan verbonden. Wat een werk werd er verzet op de akkers, in de bakkerij, het karnhuis, de smederij en aan het weefgetouw. Ondanks de vele regen zijn toch enkelen met een gids in bijgebouwen geweest, waar deze ambachten nog steeds worden uitgevoerd, maandelijks ook voor publiek.

Na de lunch hebben we onder muzikale begeleiding van Stef Perry enthousiast gezongen: favoriete tophits van vroeger

en bekende Hollandse liedjes. Ons geheugen werd niet op de proef gesteld, want Stef had voor ieder een boekje met de teksten, waaruit naar hartenlust gekozen worden. Om 4 uur was het tijd om huiswaarts te keren. Heel fijn, dat zich voldoende chauffeurs beschikbaar hadden gesteld om iedereen comfortabel uit en thuis te brengen!

Vakantietijd

Dit uitstapje was de laatste bijeenkomst van dit seizoen. Hiermee werd dus de vakantietijd ingeluid. In de maanden juli en augustus zijn er geen PVD bijeenkomsten.

Nieuw seizoen 2024/2025

Als u, die dit leest, niet bekend bent met de maandelijkse middagbijeenkomsten van ouderen, georganiseerd door de Protestantse Vrouwendienst (vaak aangeduid met P.V.D.), dan kunt u informatie inwinnen op de website van de Maranathakerk of bij Addie Wanders (zie naam en telefoonnummer onder dit bericht). Kort gezegd: op de 3e dinsdag van elke maand is er voor 65-plussers een gezellige bijeenkomst in de grote zaal van de kerk. Kom eens een kijkje nemen. Misschien vindt u het leuk om samen met een vriend(in) of kennis te komen, die we ook van harte welkom heten, als hij/zij geen lid is van onze kerk.

De eerste middag zal gehouden worden op dinsdag 10 september om half 3; dat is de 2e dinsdag van de maand, omdat we u de gelegenheid niet willen ontnemen om, dit jaar wel een heel spannende, Prinsjesdag tv-kijkend mee te beleven.

Zoals elk jaar is er bij de opening van het seizoen ruimschoots de tijd om belevenissen met elkaar te delen. We willen er deze keer een spelletjesmiddag van maken.

De ons bekende bezoekers krijgen voor die tijd een persoonlijke uitnodiging. U gaat na deze eerste bijeenkomst niet naar huis zonder het traditionele broodje kroket.

Deze middag duurt daarom iets langer dan gewoonlijk, maar zal rond 17.00 uur afgelopen zijn.

Voor nu wensen wij, PVD medewerkers, ieder een mooie zomertijd toe en we hopen u allen in september weer te ontmoeten.

Met een hartelijke groet, namens ons allen,

Addie Wanders, tel. 024 355 84 71
e-mail: abaddiewanders@hotmail.com

Oecumenische Studentenkerk

Zo vlak voor het zomerreces begint is er van alles om op terug te kijken in het afgelopen academische jaar. Het 'grootste' was en is nog steeds de oorlog in Gaza/Israël, het groeiende tentenkamp op de campus en de uiteindelijke ontruiming daarvan, nog niet eens zo heel veel weken geleden. In de Studentenkerk is het, althans voor het oog, 'rustig' gebleven, maar er zijn veel gesprekken gevoerd en veel verhalen voorbijgekomen.

Wat ons als team steeds voor ogen stond is dat de Studentenkerk een 'safe haven' moet (willen) zijn, een plek waar iedereen zich veilig weet – Palestijnse en Israëliëse studenten, Joodse en moslimstudenten, nogmaals: iedereen. Of dat gelukt is: de oorlog is nog niet voorbij...

Van een heel andere orde is het heuglijke nieuws dat we er vanaf 1 september een nieuwe collega bijkrijgen, als opvolgster van John Hacking die in september 2023 met pensioen is gegaan. Jolinde Lucas zal ons team voor 0,5 fte komen versterken en we kijken uit naar de komst van ons, letterlijk en figuurlijk, jongste teamlid!

De zondagmorgenvieringen beginnen ook weer met de start van het nieuwe academische jaar, eens per twee weken. Zondag 1 september zal collega Nicole Schubert dat nieuwe seizoen openen met een viering waar veel muziek in zit; op 15 september is er weer een Taizeviering die ik samen met studenten voorbereid en 29 september verzorgt Nicole in samenwerking met de Groene Compagnons een groene viering. Alle vieringen beginnen om 11.00 uur.

Al het goede gewenst en een hartelijke groet uit de Studentenkerk,

Ds. Marieke Fernhout

Stefien Jansen

gepensioneerd geestelijk verzorger Pro Persona

“Dáár is ook kerk!”

Ik heb met Stefien Jansen afgesproken op het terras van café Frowijn, aan de Pontanusstraat in de negentiende-eeuwse schil van onze stad. Een afspraak voor een onderhoudend gesprek om iets meer te weten te komen over haar achtergrond, haar keuze voor het werk als geestelijk verzorger en misschien ook een beetje hoe zij ‘in het dagelijks leven’ haar geloof beleeft. Het is licht bewolkt en er heerst een lekkere temperatuur onder de bomen op het terras van dit gezellige buurtcafé. Onder het genot van een kopje koffie starten we met een informeel gesprek; een gesprek dat min of meer aan de hand van een stel vragen structuur moet krijgen.

Stefien, geboren in Oostzaan, was tot februari dit jaar geestelijk verzorger in de instelling van Pro Persona (geestelijke gezondheidszorg) aan de Nijmeegsebaan, voorheen het Psychiatrisch Centrum Nijmegen (PCN) en de laatste paar jaar ook twee dagen per week in Wolfheze. Zij is nu met pensioen en geniet daar met volle teugen van. “De dagen vullen zich vanzelf.”

Stefien kwam in 1995 werken bij het PCN als invaller en in 1997 binnen onze kerkelijke gemeente als kerkelijk werker, binnen de toenmalige wijkgemeente Zuid. Dominee Jan Waagmeester had haar daartoe bevestigd als kerkelijk werker.

Begonnen als verpleegkundige

Van oorsprong kwam Stefien uit de verpleging. Een beroepsrichting die voor een vrouw binnen het orthodoxe kerkelijk milieu in Dordrecht, waarin ze opgroeide, acceptabel was. “Dat kon nog, maar eigenlijk lag je bestemming binnen een te stichten gezin”, aldus Stefien, die dit mij vertelt met een enigszins onderdrukte glimlach. Via opleidingen binnen verpleging en psychiatrie vond ze een werkring in het ziekenhuis van onder andere Leerdam, om uiteindelijk een projectleidersfunctie te krijgen in het ziekenhuis van Vlissingen. Dat bracht haar toch niet die voldoening die ze

INTERVIEW

ervan verwachtte en ze keek en studeerde verder. Ze miste namelijk in die functie het directe contact met collega’s en niet te vergeten met patiënten. Na nog wat omzwervingen in opleiding en werkring – en inmiddels een gezin met twee jongetjes – kwam het idee op om een verdiepingsslag te maken aan de Radboud Universiteit. Dat werd Religiestudies; een studierichting die parttime werd aangeboden (vooral avondcolleges). “Het was een geweldige combinatie. Overdag de kindjes en als mijn man thuiskwam, naar college. Het was een drukke tijd, maar ik deed het fluitend, omdat ik het zo vreselijk leuk en interessant vond.”

Pastoraal werker in Nijmegen-Zuid

Stefien was – en is nog steeds – intens geïnteresseerd in de vraag wat geloof nu precies met mensen doet? Waarom doen mensen aan godsdienst, waarom anderen juist niet? In die studie kwam niet alleen godsdienstfilosofie langs, ook godsdienstsociologie (wat doen mensen in de kerk?), en niet te vergeten godsdienstpsychologie. “Geweldig interessant.” De studie aan de katholieke universiteit gaf een extra dimensie, een andere ‘kleur’ misschien, aan het gedachtengoed van het kerkelijk milieu van haar jeugd. Het heeft haar een stuk vrijer gemaakt. Naast het verplichte studiepakket volgde zij uit interesse ook een aantal colleges ‘pastorale vorming’ en kwam daarbij in aanraking met de geestelijk verzorger van het PCN. Zij vroeg Stefien haar voor een periode te vervangen als invalkracht binnen de geestelijke verzorging. Zo gezegd, zo gedaan. Dat was in 1995. Na een paar jaar kwam daar het pastorale werk in onze toenmalige wijkgemeente Zuid bij (net na sluiting van de Pauluskerk en samenvoeging wijkdelen rondom de Maranathakerk). Stefien heeft drie jaar bij ons gewerkt als kerkelijk werker, specifiek belast met pastoraal werk in wijkdeel Hatert. “Om dat te mogen doen, moest ik wel het Hbo-diploma Kerkelijk Werk halen bij het Nederlands Bijbelinstituut in Utrecht.”

“Het werk binnen de kerkelijke gemeente was voor mij een warm bad, ik heb ervan genoten. En het was ook bijzonder leuk om met Jan Waagmeester samen te werken. En ... gezellig tosti’s eten bij Jan en Liny tussen de middag, geweldig. Maar na drie jaar was het geld op om mijn functie in stand te houden en moest ik helaas weg.”

Toen fulltime geestelijk verzorger

Ondertussen was er bij het PCN zoveel veranderd, dat Stefien aangenomen kon worden op uiteindelijk 32 uur-basis als geestelijk verzorger. “Toen heeft Jan mij bevestigd als geestelijk verzorger binnen het PCN (later Pro Persona). En februari jongstleden was hij er ook weer, maar nu voor mijn afscheidsdienst, waarin wij samen voorgingen.” Stefien straalt uit dat haar dit met veel vreugde heeft vervuld.

Bevestigd worden als kerkelijk werker met een speciale opdracht, concreet in een instelling, is een speciale formule en ik vraag haar dan ook waarom zij hiervoor koos. “Ik wilde per se een band houden met de protestantse kerk. Wie denk je dat je bent om dat werk op eigen houtje te doen? Ik wilde mijn werk als geestelijk verzorger uitoefenen in de traditie van de kerk, daar sta ik immers middenin. Ik heb daarom ook nooit begrepen waarom een collega van mij dát juist niet wilde.” En over Pro Persona: “Dáár is ook kerk!”

Bijna 28 jaar betrokken bij patiënten

Op een vraag van mijn kant legt ze kort uit wat haar werk inhoud. "Ik begeleidde zowel patiënten individueel als in groepsverband, ongeacht of ze gelovig waren of niet. Of patiënten kerkelijk betrokken zijn of niet deed er voor een protestants geestelijk verzorger vroeger misschien nog toe, nu in 't geheel niet meer." Ook was ze onder meer lid van het interne opvangteam. Dat hield in dat collega's, die door een ernstig incident met een patiënt geraakt waren, konden worden opgevangen om het gebeurde een plaatsje te geven. Toen ze nog fulltime werkte, had ze ongeveer 100 patiënten onder haar hoede, uiteraard samen met collega's. Je kunt wel zeggen dat dit veel is.

Terugkijkend, heeft Stefien met heel veel plezier en inzet dat mooie werk gedaan.

Alles bij elkaar bijna 28 jaar. Nu is met haar 67 jaar een welverdiende pensioentijd aangebroken. Ze mist zeker wel het werk en de collega's, maar "ik ben nu zo heerlijk uitgerust."

Jouw tekort mag er zijn

In ons gesprek komt het op de accenten, de insteek die Stefien telkens koos in de contacten met haar patiënten. Centraal stond altijd dat mensen er mogen zijn zoals ze zijn, mét hun tekorten. "Jouw tekort mag er zijn, want wat is normaal? Ieder mens heeft tekorten. Dat is juist een mooi uitgangspunt van onze christelijke traditie. Stel je voor dat je perfect moet zijn. Maar niet om dat tekort in stand te houden, samen proberen daaraan te werken." Een prachtig standpunt, dat Stefien met enthousiasme en passie mij kenbaar maakt. Zij vertelt mij verder, dat er in de contacten met haar patiënten in haar beleving altijd sprake was van wederkerigheid. "Ik was er niet zozeer op uit om alleen te brengen, ik kreeg vooral van mensen veel terug en dáárdoor werd mijn geloof gevoed." Zo schetst ze een situatie van een bezoek aan huis bij een autistische man. Citaat van de man: "Stefien, ik heb er eens over nagedacht. God laat zich bestaan in het handelen van mensen van goede wil". "Dat kreeg ik zomaar terug. Dat is toch gewéldig. Daar word je blij van. Een cadeautje op zo'n dag, toch?"

Kerk is groter

Mijn volgende vraag gaat over haar visie op kerk-zijn, hoe zij staat tegenover de toekomst van onze kerk?

Volgens mijn gesprekspartner is het begrip 'kerk' groter dan – zeg maar – onze protestantse kerk, de PKN. Zij vertelt dat deze overtuiging versterkt is door contact met Jezuiet Jan Stuyt, die haar attent maakte op de Geestelijke Oefeningen bij de Jezuiten. Negen maanden elke dag stilstaan bij een Bijbeltekst en dat één keer per week met een begeleider doorspreken. Door de vele katholieke contacten heeft ze ook Maria-liedjes leren zingen en Wees-gegroeitjes leren bidden. "En juist dié contacten, dié mensen stimuleerden mij in mijn geloof." Vooral door dat alles heeft Stefien leren inzien, dat 'kerk' groter is dan het aloude begrip kerk en zeker groter dan onze protestantse kerk. Stefien: "Kerk zal er altijd blijven. God blijft ons zoeken en er zullen altijd mensen zijn die daarop antwoorden. God roept ons, die beweging komt altijd naar óns toe. Het is niet iets wat bij ons als mensen begint. Het is ons antwoord op de liefde die ons geschonken wordt." Ondanks alle zorgelijke ontwikkelingen rondom het instituut kerk is die overtuiging voor Stefien erg geruststellend, daarbij wel beseffend dat er altijd iets van kerk als instituut nodig zal blijven. Nodig om op z'n minst enige structuur te behouden en de rol van de kerk in de wereld te kunnen vervullen.

Maar, dit alles ontslaat je niet van een eigen verantwoordelijkheid, je moet zelf ook altijd een bijdrage blijven leveren, je blijven inzetten. Dus niet gelaten de ontwikkelingen op je af laten komen, aldus mijn gesprekspartner.

Oppassen, zangles en zwemmen

Na hierover nog wat verder gefilosofeerd te hebben, kom ik bij mijn gebruikelijke bijna-slotvraag, althans in geval van gepensioneerde 'ambtsdragers': wat ga je doen of doe je in al die vrije tijd die nu op je pad ligt?

Stefien denkt heel even na, dan komt als eerste 't genieten van de kleinkinderen – oppassen op maandag, vaste liedjes met ze zingen, boekjes lezen... "Dat is zó ontzettend leuk." Verder begeleidt ze nog twee mensen die ze al vanaf 1995 kent. Waaronder die meneer die het erover had, dat God zich laat kennen in het handelen van mensen van goede wil. Van deze twee mensen is ze 'maatje' geworden. Nog wat bezoekwerk voegt ze ook aan het rijtje toe. "En heel wat anders, ik ben op zangles gegaan en dat is ook heel leuk." Op een koor gaan is nog een brug te ver, eerst wil ze haar eigen stem bewakemen in het zingen. Voor een paar keer per week baantjes trekken in een zwembad is nu ook veel meer gelegenheid. En passant benadrukt Stefien dat volgens haar alle predikanten, niemand uitgezonderd, meer zouden moeten bewegen. Er is te weinig aandacht voor het lichamelijke, het fysieke in de kerk. Mijn weerwoord over georganiseerde pelgrimswandelingen vanuit Beek draagt wel enigszins bij aan de nuance. Maar predikanten en voorgangers zullen volgens Stefien meer aan de bak moeten op dat vlak. En nog even over dat gebrek aan lichaamsbeweging in de kerk. Stefien: "In de protestantse kerk is geloven rationeler. Tijdens de Geestelijke Oefeningen bij de Jezuiten word je meer uitgedaagd om je zintuigen te gebruiken, je verbeeldingskracht te laten werken."

Tot slot van de bespiegelingen over vrijetijdsbesteding vertelt Stefien dat ze bij tijd en wijle ook voorganger is in het stokoude kerkje van Huizinge, in Noord-Groningen, waar ze samen met haar echtgenoot een vakantiehuisje heeft. "We vertoeven daar regelmatig en zijn ook lid geworden van de gemeente. En op verzoek ga ik daar zo af en toe voor." Voorgaan is niet direct iets waar ik als eerste mijn vinger voor opsteek, maar als er een beroep op me wordt gedaan, doe ik het en dan ook best met plezier." Ze antwoordt bevestigend op mijn vraag of die vieringen dan plaatsvinden in zo'n schitterend, oud dorpskerkje, waarvan er in Groningen nog zo veel zijn.

Moeite met 'zout der aarde'

Mijn laatste vraag is of ze behalve het voorgaan in diensten nog op een andere manier aan haar geloof vorm wil gaan geven?

Stefien neemt wat bedenktijd en aarzelt om een antwoord te geven. Het is in haar ogen een wat pretentieuze vraag. Maar er komt toch een voorzichtig antwoord: "Misschien een statushouder wegwijs maken in Nederland? Je moet je een beetje buiten de eigen 'bubble' bewegen." Volgens haar gaat het vooral om je houding naar andere mensen toe. Hoe jij in het leven staat. "Dát is al vormgeven aan je geloof. En vooral geen pretentieuze houding aannemen. Je moet ook een beetje om jezelf kunnen lachen. Dat hebben we nodig." Dat je wellicht daardoor iets 'positiefs' uitstraalt naar anderen toe, is mooi meegenomen, aldus Stefien. In dat licht bekeken, heeft zij altijd moeite met het lied dat ons allemaal oproept 'om het zout der aarde te zijn'. "Om mij dat toe te eigenen..., nee!"

We beëindigen met deze laatste ontboezeming ons informele en bijzonder prettige gesprek. Met dit verhaal hoop ik een stukje achtergrond en drijfveer van oud-geestelijk verzorger Stefien Jansen te hebben kunnen weergeven. Een aantal van u zal Stefien nog kennen uit de tijd dat ze kerkelijk werker was in Nijmegen-Zuid, of – wat meer op afstand – door haar periodieke columns in Over & Weer. Met dit verhaal hoop ik haar wat uit de onbekendheid te hebben gehaald.

Vorming en toerustingswerk seizoen 2024-2025

PG Nijmegen, PG Heumen, PG Groesbeek

Activiteiten in Nijmegen

Voor alle kringen in Nijmegen: nadere info en aanmelding: wouter.slob@pkn-nijmegen.nl / 06-19177844

Ruimte voor Rouw

Ruimte voor rouw is een groep die is bedoeld voor ieder die een dierbare verloren is aan de dood. Het is een vaste groep van maximaal 8 deelnemers. We komen om de week samen op maandagavond en hebben 6 bijeenkomsten met elkaar. Er zijn verschillende thema's waarin we ervaringen delen en bemoediging zoeken met bijvoorbeeld muziek en gedichten.

Als u iemand verloren hebt, bent u van harte uitgenodigd mee te doen.

De rouwgroep wordt geleid door de pastores Els Geelen en dominee Wouter Slob.

Data: 7 okt, 21 okt, 4 nov, 18 nov, 2 dec, 16 dec.

Gespreksgroep 20/30

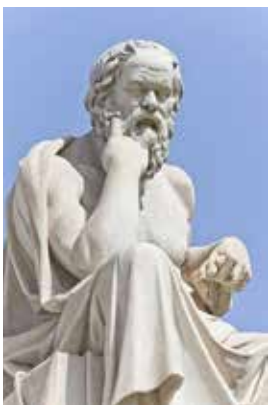
Studie net klaar of afrendend. Beginnende baan en carrière, al of niet met partner, kinderen of denkend daaraan. En dan: kerk, geloof en God? Hoe past dat in je leven, past het wel in onze (post-)moderne tijd? In deze groep delen we onze vragen, onze twijfels, maar zeker ook onder verwachtingen, overtuigingen, hoop en vreugdes. En inspireren we elkaar. De groep wordt geleid door pastores Joska van der Meer en dominee Wouter Slob.

De avonden zijn steeds in de Maranathakerk van 20-22 uur.

Data: 11 sept, 9 okt, 6 nov, 4 dec, 15 jan, 19 feb, 19 mrt, 30 apr, 28 mei

Filosofiekring

Door de eeuwen heen, hebben geloof en denken elkaar steeds beïnvloed. Filosofie en theologie liggen dicht bij

elkaar en zijn in de geschiedenis dikwijls met elkaar in verband gebracht. Soms in elkaars verlengde, soms als tegenpolen. In deze kring bespreken we maandelijks een filosofisch onderwerp, thema of denker en brengen dat in de aansluitende discussie met ons eigen denken in verband. We sluiten de reeks af met een zogeheten Socratisch gesprek. Inleider is Wouter Slob, soms afgewisseld met een deskundige. De avonden zijn steeds in de Maranathakerk van 20-22 uur.

Data: 19 spt, 24 okt, 21 nov, 16 jan, 27 feb, 20 mrt, 24 apr, 15 mei

Dinsdagmorgenkring

Gewoonlijk op de tweede dinsdagochtend van de maand komt (met enkele uitzondering) de gelijknamige kring samen in de Maranathakerk. De ochtenden beginnen om 10.00 en duren tot 11.30 uur. We bespreken onderwerpen die ons interesseren en per keer bekijken we wat we de komende samenkomst bespreken. Het programma is daarmee dus ook afhankelijk van hoe de gesprekken lopen.

Data: 10 spt, 8 okt, 19 nov, 10 dec, 14 jan, 18 feb, 11 feb, 8 apr, 13 mei

Studentencatechese (samen met ds Gerry Bos, NGK)

Op verzoek van de studentenverenigingen verzorgt de PG samen met NGK een catechesereeks van twaalf samenkomsten. Informatieve avonden worden afgewisseld met verdiepende gesprekken. De deelnemers oriënteren zich op het christelijk geloof en willen zich soms op deze wijze voorbereiden op het doen van belijdenis. Binnen de christelijke studentenverenigingen wordt deze reeks aangeboden, maar ook anderen die zich door de opzet voelen aangesproken zijn natuurlijk van harte welkom.

Data (steeds van 20-22 uur in de Maranathakerk): 30 sept, 14 okt, 28 okt, 11 nov, 25 nov, 9 dec, 23 dec, 13 jan, 27 jan, 10 feb, 24 feb, 10 mrt

Bijbelkring Beek

In Beek ontmoeten we elkaar iedere maand in de zondagse kerkdienst of bij de Taizé-vespers of wandelingen. Maar ook kunnen we elkaar ontmoeten bij Bijbelkring die maandelijks wordt gehouden. We komen samen bij Corrie van Doorn, Hermelijnstraat 20, Beek. We praten over Bijbelse en kerkelijke onderwerpen en volgen vaak de loop van het gesprek om het volgende onderwerp te plannen.

Data (steeds van 10-11.30 uur): 17 okt, 21 nov, 19 dec, 16 jan, 20 feb, 20 mrt, 10 apr, 15 mei

Catechese 13-15

In het programma KidCat komen kinderen in aanraking met het christelijk geloof. Eenmaal op de middelbare school is het tijd voor wat steviger kost. Op verzoek van ouders starten we komend seizoen met catechisatiebijeenkomsten. Waar gaat het geloof over? Hoe zit de Bijbel in elkaar? Wat heb je aan geloof? Als er eigen vragen leven, nemen we die zeker mee.

Data (steeds van 19.30-20.30 uur bij ds Wouter Slob): 23 okt, 20 nov, 18 dec, 29 jan, 26 feb, 26 mrt, 23 apr, 21 mei

Groep 16-20

Voor de wat oudere tieners zijn geloof en kerk zeker niet zomaar vanzelfsprekend. En is het ook niet gemakkelijk om leeftijdsgenoten te treffen met wie je er over van gedachten kunt wisselen. We spreken over allerlei onderwerpen en vervolgend het gesprek van de vorige samenkomst geregeld. Data (steeds van 19.30-21.00 bij ds Wouter Slob): 12 spt, 10 okt, 28 nov, 19 dec, 23 jan, 6 mrt, 10 apr, 8 mei

Activiteiten in Groesbeek

Aandachtig wandelen

Elke laatste woensdag van de maand is er een wandeling vanuit De Serre, georganiseerd door de katholieke parochie en protestantse gemeente. Het eerste half uur wandelen we in stilte met een thema ter overdenking. Er wordt natuurlijk ook met elkaar gewandeld, ook die ontmoeting krijgt zijn plaats in de rijke natuur rond Groesbeek. Er wordt zo'n 4 kilometer gewandeld.

Rond 11.15 uur terugkomst in de kerk, waar iedereen een kaarsje kan aangesteken. Tot besluit is er koffie/thee. Er zijn geen kosten aan verbonden en aanmelden hoeft niet. Voor nadere informatie: riahopman@xs4all.nl

Data: vanaf woensdag 28 augustus iedere laatste woensdag van de maand (behalve woensdag 25 december)

Tijd: 9.45-11.45 uur

Samen lunchen

Al jaren nodigen we iedereen uit om op de eerste woensdag van de maand samen te komen in de Serre. We praten, luisteren en eten samen.

U bent vanaf 11.30 welkom, koffie en thee staan dan klaar, om 12 uur gaan we aan tafel en rond 13 uur sluiten we af.

Een vrijwillige bijdrage als tegemoetkoming in de kosten wordt op prijs gesteld, richtlijn € 4 p.p.

Graag drie dagen van tevoren opgeven bij een van de gastvrouwen/heren of meteen voor alle woensdagen.

Heeft u een dieet? Laat het even weten.

Heeft u vragen dan kunt u contact opnemen met Hennie Smit (06-53563281) of Mirjam Veenstra (024-3976807).

Handwerkclub

Iedereen brengt zijn eigen handwerk mee, waarin we zo nodig elkaar kunnen helpen, bij elkaar de kunst afkijken. Ben je niet zo goed in handwerken? Laat je dan inspireren door de ander.

Er zijn meerdere gastvrouwen en de koffie/thee staat klaar. Het is iedere 1e en 3e donderdag van de maand van 14.00-16.00 uur in De Serre bij de kerk. Meedoen is gratis.

Data: 5 september, 19 september enz. (zomerstop in juli en augustus)

Stiltewandelingen 2024 en 2025

De stiltewandeling in het najaar is op zaterdag 5 oktober 2024 en in het voorjaar op zaterdag 29 maart 2025. Ieder jaar lopen we met een groep van zo'n 12 tot 15 wandelaars. Trouwe wandelaars van onze gemeente, maar ook mensen die niet bij onze gemeente horen. En elk jaar zijn er weer nieuwe gezichten.

We beginnen om 9.30 uur in de Serre, we maken kennis, krijgen een thema aangereikt en vertrekken. We wandelen ongeveer tweederde van de tijd in stilte. We lopen in totaal 12 tot 14 km in een redelijk tempo, 4 km per uur. Halverwege de tocht is er een lunchpauze in een horecagelegenheid. De dag wordt rond 15.00 uur afgesloten in de kerk rondom de Tafel. Iedereen krijgt de gelegenheid een lichtje aan te steken en eventueel wat te vertellen over de dag.

Wie geen 14 km, maar wel 7 km kan wandelen, kan vooraf informeren waar de lunch plaatsvindt en zich tijdens de lunchpauze op laten halen.

Wereldmaaltijd

Het is een jaarlijkse traditie om in de Adventstijd een Wereldmaaltijd te houden. Eén miljard mensen die kampen met honger en ondervoeding in een wereld die meer dan genoeg voedsel produceert. Hoe is dit mogelijk?

Bij een Wereldmaaltijd krijgt iedereen de hoeveelheid voedsel die iedere wereldburger elke dag zou kunnen eten als de wereldvoedselproductie eerlijk zou worden verdeeld.

De Wereldmaaltijd laat zien: honger hoeft niet. En als u een armzalige maaltijd verwacht, zult u verbaasd zijn!

Honger in de wereld is dus geen gevolg van gebrek, maar van oneerlijke verdeling.

Ook kinderen zijn van harte welkom bij deze maaltijd.

Zelf bord, bestek en beker meebrengen.

Plaats: De Serre

Datum: vrijdag 6 december van 18.00-20.00 uur

Kosten: €3.00 p.p. (kinderen gratis)

Lampionnenoptocht

De optocht is in het derde weekend van Advent op zaterdag 14 december. De kinderen mogen met hun eigen lampion om 16.45 uur naar de Cosmas en Damianus kerk komen, aan de Pannenstraat. We starten in de kerk met een mooi Adventsverhaal en lopen over het Dorpsplein via de Groes naar de protestantse kerk. In de protestantse kerk zingen we kerstliedjes en bekijken we de stal. Vervolgens is er voor alle kinderen een kopje warme chocomel en voor de ouders glühwein.

We hopen dat er weer een mooi lint van kinderen met lichtjes door het dorp trekt.

Vredesviering 1 januari 2025

Op nieuwjaarsdag om 11.00 uur willen we in de gemeenschap van Groesbeek weer samen beginnen met een Vredesviering. Ook dit jaar zal een werkgroep van leden van de R.K Parochie, de Protestantse Gemeente en de Werkgroep Vredesinitiatieven deze speciale viering voorbereiden.

Zo delen we een moment van gezamenlijke bezinning met zang en muziek bij de aanvang van het nieuwe jaar. En aan het begin spreekt ter inspiratie voor het nieuwe jaar een lid van B & W Berg en Dal de gemeenschap toe.

Na afloop is er gelegenheid om elkaar de wensen voor het nieuwe jaar te geven.

Plaats: Protestantse Kerk

Sobere maaltijd 2025

Samen de 40-dagentijd beginnen. Op woensdag 5 maart 2025 begint de voorbereidingstijd voor het Paasfeest. Het zijn weken van inkeer, bezinning en soberheid. Een periode van stilstaan bij het leven en vragen stellen: Wie ben ik? Hoe leef ik? Wie ben ik voor de ander? Wie is de Ander voor mij?

Op deze woensdag is er 's avonds een sobere maaltijd van soep en brood in De Serre. Tijdens de maaltijd kunnen we met elkaar van gedachten wisselen over wat deze tijd van soberheid en bezinning op weg naar Pasen voor ons betekent. De maaltijd begint om 17.30 uur zodat wie wil 's avonds de aswoensdagviering bij kan wonen in de katholieke kerk. Iedereen is welkom. Er zijn geen kosten aan verbonden.

Activiteiten in Heumen

Voor het komende seizoen is onderstaand programma van lezingen samengesteld. Alle avonden (met uitzondering van 9 oktober) vinden plaats in de zaal van Woonvorm De Horst, Horst 1, Malden en starten om 20.00 uur.

Toegang gratis (vrijwillige bijdrage wordt op prijs gesteld)

11 september: Joden en Jodenhaat door Derk Blom

24 september: Beelden van Joden in de Chr. Kunst door Koos / Trix Willemse

9 oktober: Joerie Minses zal insteken bij zijn persoonlijk perspectief op zijn ambt als burgemeester en van daaruit ook lijntjes trekken naar de rol van kerk en geloof in de hedendaagse samenleving (gemeentehuis Malden)

12 november: Geboorte van de nieuwe synode: hoe loopt de besluitvorming? door Herwi Rikhof

15 januari 2025: Kunst van het ouder worden door Raymond Koopmans

11 februari 2025: Capitalism reconnected (recent verschenen boek) door Govert Buijs

12 maart 2025: Ontwikkelingen in de beeldvorming van Bijbelse figuren in de tijd door Koos / Trix Willemse

Meer informatie over de lezingen: www.pknheumen.nl

Gebroeders van Lymborch viering

Zondag 15 september van 10:00 tot 11:15 uur vindt in de Stevenskerk de jaarlijkse Gebroeders van Lymborch-viering plaats, geheel in middeleeuwse sfeer.

In de middeleeuwen was er nog geen sprake van allerlei kerkgenootschappen maar tegen het einde van deze periode begon het er echt om te spannen. Een Jezuïet, Eduard Kimman en een dominee, Paul Oosterhoff gaan een tweegesprek aan over waarom het zo fout is kunnen gaan. Nog meer kijken ze naar wat hen en eigenlijk alle kerken kan binden. Als vanzelf komt de rol van Maria als opvoedster van Jezus binnen een samengesteld gezin aan de orde. Hoe actueel en herkenbaar is dat. Daarbij hebben we net als de middeleeuwers allerlei verschillende moederbeelden voor ogen.

De vermaarde Gelderse zwarte madonna keert na vijf eeuwen weer even terug in de Stevenskerk. De onlangs geschilderde Maria Salus Populi icoon zoals meege dragen in de Gregoriusprocessie uit Les Très Riches Heures wordt voor het eerst aan het publiek getoond. Deze icoon is van grote betekenis binnen de katholieke kerk en toont een heel bijzondere Maria.

De dienst vangt aan met een grootse entrada waarbij de middeleeuwen herleven. Prachtige gezangen van de Schola Cantorum Carolus Magnus en I Bianchi. Bram Wildeman en Peter van den Berg zijn voorzangers en Jetty Podt bespeelt het orgel.

Hebreeuwse miniaturen

שלום

Een spatie te veel?

Het is een intrigerende voetnoot, daar onderaan pagina 929 van de nieuwste NBV, bij de woorden 'Jullie zelf zijn die last' uit Jeremia 23:33. De noot luidt: Volgens een andere lezing van het Hebreeuws [...] MT: 'Welke last?'. Een andere lezing van het Hebreeuws? MT? Hoe dan? Wat is hier aan de hand?

MT is de zogeheten masoretische tekst, de officiële tekst van de Hebreeuwse Bijbel uit het jaar 1008. Na Christus, wel te verstaan. Sinds het ontstaan van de verhalen, wetten, profetieën en gedichten waren er in 1008 al heel wat eeuwen verstreken; al die tijd waren de teksten telkens opnieuw letter voor letter en spatie voor spatie met de hand overgeschreven. Kom daar nog eens om.

De MT van 1008 heeft hier in Jeremia drie woorden met twee spaties: 't mh ms', en dat betekent 'Welke last?'. Maar de NBV-vertalers denken dat een van die spaties er ooit bij het overschrijven per abuis is binnen geslopen. Dat is die andere lezing uit de voetnoot: het idee dat er oorspronkelijk iets anders stond, namelijk 'tm hms'. Precies dezelfde letters, maar met slechts één spatie. En daardoor met een andere betekenis: 'Jullie zelf zijn die last'. Dat past veel beter binnen de context.

Lees alle miniaturen op www.arianverheij.nl/hebreeuwse-miniaturen

Eekhoorn & Konijn

Niet te geloven!

Konijn wrijft zijn pijnlijke pootjes tegen elkaar maar voelt de prikken al niet meer zo erg. En waarom niet? Nou, omdat hij zich heel erg schaamt dat hij het huis van Mier zo kapot gemaakt heeft.

Maar plotseling wordt zijn aandacht getrokken door iets heel wonderlijks! De grond voor hem lijkt te bewegen... en die is helemaal zwart geworden!

Konijn buigt zich voorover en nu ziet hij het! Wel honderd of misschien wel duizend mieren zijn naar de mierenhoop aan het lopen en ze dragen allemaal wat!

De één sjuwt een zandkorrel, de ander een brokje aarde en twee slepen samen een dennennaald. Niet te geloven! Ze gaan maar door en door.

"Wat kunnen die hard werken! Maar moet ik niet even wat helpen door met mijn pootjes iets terug te schuiven?" vraagt Konijn.

Mier schrikt. "Ik weet nu dat je het goed bedoelt, Konijn, maar wij bouwen onze woning op een speciale manier. Ga jij nu maar op zoek naar een plek waar jij kunt wonen."

Konijn zegt: "Fijn dat je niet meer boos bent en je moet weten dat ik jullie ontzettend knap vind en sterk en dat ik nog nooit dieren zo hard heb zien werken! Als je ooit iets nodig hebt? Vraag het me maar."

Samen met Eekhoorn vertrekt Konijn, maar hij kijkt nog even om om naar de mieren te zwaaien.

Michèle en Hetty

Protestantse Gemeente Nijmegen / Landwijk

Kerkenraad

Scriba: G. Hoek, tel. (024) 356 51 77,
06 - 163 003 28
e-mail: scriba.pgn@kpnmail.nl

Kerkelijk bureau

Steenbokstraat 86, 6531 TH Nijmegen
Postbus 31406, 6503 CK Nijmegen
Tel. 06 - 298 114 14 (dinsdag 10 - 12 uur)
e-mail: kerkelijkbureau.pgn@hetnet.nl

College van Kerkrentmeesters

Aanwezig in het Kerkelijk bureau op
dinsdag 10-12 uur: tel. 06 - 298 114 14
Correspondentie: bij voorkeur per mail
kerkrentmeesters.pgn@kpnmail.nl
Penningmeester: Yvonne Sans
Bank: NL74 INGB 0008 2451 43 t.n.v.
Prot.Gem. te Nijmegen, in NIJMEGEN

Collectebonnen: boek 50 euro of een
meervoud over naar rekeningnummer
NL74 INGB 0008 2451 43 t.n.v.
Prot.Gem. te Nijmegen, in NIJMEGEN
o.v.v. 'Collectebonnen'

Diaconaal bureau

Maranathakerk (zaal 4)
Steenbokstraat 86, 6531 TH Nijmegen
Geopend ma, di, do: 09.00 - 13.00 uur
tel. 06 - 426 945 14, e-mail:
administratie@kerkinactie-nijmegen.nl
Rekeningnr: NL52 INGB 0000 9026 39
t.n.v. Protestantse diaconie Nijmegen

Diaconaal werker

Theo van Driel, tel. 06 - 18193612
theo52@live.nl

Algemene adressen

Maranathakerk

Steenbokstraat 86, 6531 TH Nijmegen
www.pkn-nijmegen.nl/

Koster: Willem van Tilburg,
tel: (024) 355 45 20, e-mail:
koster@maranathakerk-nijmegen.nl

Bereikbaarheid pastoraat

Hendrik Jan Bosman,
tel: (024) 354 1133 / 06 - 413 613 27
e-mail: hendrik.jan.bosman@gmail.com

Ontmoetingskerk

Meijhorst 70-33, 6537 EP, tel. 344 39 56
www.ontmoetingskerk.net
secretariaatpgn@ontmoetingskerk.net

Bespreking kerkruimtes:

via de website (zoek op 'zaalbeheer')

Bereikbaarheid pastoraat

Zie pag. 'Nieuws vanuit de vierplekken'

Auto-ophaaldienst: Annelotte de
Bruijn, autodienst@pkn-nijmegen.nl
of tel. 06 - 816 282 93

Kleine Bartholomeüskerk

Nieuwe Holleweg 2, 6573 DX Beek-
Ubbergen

Bereikbaarheid pastoraat

Jeanette van der Zande
e-mail: jvanderzande8@upcmail.nl
tel. 06-253 073 69

Oecumenische Studentenkerk

kerkgebouw: Erasmuslaan 9a
ds. Marieke Fernhout, tel. (024) 361 91
88 (algemeen) mobiel: 06 - 234 366 53
e-mail: marieke.fernhout@ru.nl
website: www.ru.nl/studentenkerk

Luthers Zuid Nederland

kerkgebouw: Prins Hendrikstraat 79
ds. Susanne Freytag, tel: 06-43955283,
ds.freytag@lutherszuidnederland.nl

Pompestichting

ds. Bauk Zondag, tel. (024) 35 27 600 /
mobiel: 06 - 229 875 97
e-mail: b.zondag@pompestichting.nl

Radboudumc

ds. Anneke de Vries,
mw. Jocelyn van Nieuwenhuijzen,
e-mail: anneke.devries@radboudumc.nl
tel. (024) 361 33 20

Canisius Wilhelminaziekenhuis

ds. Andrea Visser, tel. (024) 365 86 69
e-mail: andrea.visser@cwz.nl

Stichting Kalorama

ds. Berber Overdijk / Daniëlla Martina
tel. (024) 684 77 77

Stadskerk Nijmegen

mw. Diny Schotanus
e-mail: info@stadskerknijmegen.nl

Werkgroepen

- Beheer: beheer@pkn-nijmegen.nl
- Communicatie:
communicatie@pkn-nijmegen.nl
- Diaconie: diaconie@pkn-nijmegen.nl
- Inspiratie: inspiratie@pkn-nijmegen.nl
- Jeugd & Jongeren:
jeugd@pkn-nijmegen.nl
- Liturgie & Eredienst:
eredienst@pkn-nijmegen.nl
- Pastoraat:
pastoraat@pkn-nijmegen.nl

Colofon

**Over & Weer is het kerkblad van de
Protestantse Gemeente
Nijmegen/Landwijk**

Wilt u kopij aanleveren?

Kopij voor het volgende nummer uiterlijk
zondag 1 september aanleveren via:
over&weer@kerkinactie-nijmegen.nl
Dit nummer verschijnt 17/18 september.

U kunt Over & Weer ook digitaal lezen:
[www.pkn-nijmegen.nl/communicatie/
over-en-weer](http://www.pkn-nijmegen.nl/communicatie/over-en-weer)

Adreswijzigingen en opzeggingen:

tel. 06 - 29811414, dinsdag 10-12 uur
e-mail: kerkelijkbureau.pgn@hetnet.nl

Geen Over & Weer ontvangen?

Neem dan contact op met de redactie
via mail of tel. 06 - 426 945 14.

Medewerkers: Sabine Schols en
Franz van Vlaanderen (redactie),
Cor Sikkens (fotografie)

Over & Weer rekeningnummer:

NL04 INGB 0000 1264 36
ten name van Prot. Gem. te Nijmegen

Druk en verzending: Editoo (Arnhem)

Data kopijsluiting 2024

- nr 7 - zondag 1 september
- nr 8 - zondag 6 oktober
- nr 9 - zondag 10 november
- nr 10 - zondag 15 december

Vrijdag 28 juni werd de vrijwilligersborrel in de tuin van de Maranathakerk goed bezocht. Het buffet viel in de smaak en ieder kreeg een eigen strofe van een bekend liedje en moest al zingend op zoek naar de rest van het lied.

Vrijheid

Op vakantie doe ik graag een buitenlandse kerkdienst aan. Soms een beetje haerend. Afgelopen vakantie wilde ik graag een Calvinistische dienst in Hongarije bijwonen, maar we hadden in Servië overnacht. Op internet had ik enkele kerken op reisafstand uitgezocht, zonder de agenda in het Hongaars goed te kunnen ontcijferen. We kwamen dan ook voor een dichte deur en zochten onze toevlucht in een katholieke kerk. Dat liep uit op 'korte metten', want de dienst bleek al een half uur aan de gang, en dus stonden we weer snel buiten. De week ervóór hadden we gelukkig wat reserve opgebouwd: toen had de dienst ruim 3½ uur geduurd. Dat betrof dan ook de kerk van de Patriarch van Constantinopel. Ooit één van de machtigste kerken ter wereld, heeft het nu in de Oosters-Orthodoxe wereld nog altijd veel aanzien en gezag, maar nauwelijks gelovigen ter plaatse. Sinds de Turkse verovering was niet langer de beroemde Hagia Sofia zetel van de patriarch. De hoofdkerk is nu een veel bescheidener gebouw. De kerkdommen zijn er niet minder om: de relieken van oa twee van de drie Cappadocische Vaders (!) én van Johannes Chrysostomos (!) bleken in de kerk te zijn! Als dat u niet op kan vinden dan vindt u mijn vrouw aan uw zijde, die mijn passie voor kerkhistorische bijzonderheden maar zeer ten dele kan navolgen... Eén van de leukere aspecten van het bezoeken van kerken is dat je geregeld in contact komt met de plaatselijke gemeente. Geregeld wordt er nagepraat, waarbij er altijd wel iemand Engels of Duits spreekt. In Albanië bezochten we een kleine pinksterachtige kerk die onherkenbaar ergens in een bovenzaaltje samenkwam. Een stuk of 15 mensen, met Tuc (het kaascrackertje) en wijn als avondmaal.

Erg leuk om er te gast te zijn, en erg leuk om na afloop met de collega te spreken. Zijn preek was vertaald door een jonge vrouw die uitstekend Engels sprak en ik had het met instemming aangehoord. Het ging over zelfvertrouwen te mogen zijn wie je bent, en om de integriteit daaruit te leven. Een boodschap die ook in mijn preken geregeld doorklinkt. Tijdens de koffie kreeg ik echter in de gaten dat het in Albanië nog wat nadrukkelijker urgent is. Onder het bewind van de communisten was religie verboden en strafbaar. Voor het dragen van een kruisje kon je al een in gevangenenkamp belanden. Spreken over godsdienst was gevaarlijk, en eigenlijk spreken over alles wat niet direct in het straatje van het bewind paste. Als je dan niet weet wie je wel of niet zou kunnen vertrouwen, kun je het nauwelijks riskeren om een 'echt' gesprek te hebben, en worden alle onderlinge relaties toneelstukjes. Daarmee verliest het land z'n ziel, want wat er werkelijk in je omgaat krijgt geen ruimte. Na decennialange staatsterreur probeert Albanië weer op de been te komen. Maar hoe je je persoonlijke leven dan moet leven, is vrijwel vergeten. Misdaad en corruptie zijn dan de voedingsbodem voor ogenschijnlijk succes. Dan is de boodschap van zelfvertrouwen en integriteit van de hoogste relevantie.

Eens te meer besepte ik wat de waarde van vrijheid is. Niet in het minst de waarde van godsdienstvrijheid. In Albanië zag ik de kwalijke gevolgen van het ontbreken ervan. En eens te meer besepte ik hoe belangrijk het is om godsdienstvrijheid niet verloren te laten gaan. Helaas staat dat niet alleen in het Albanië van gisteren om de helling; ook in het Nederland van vandaag staat de vrijheid van sommige godsdiensten ter discussie. Hoogste waakzaamheid geboden, ook als dat niet direct onze godsdienst betreft.

Ds Wouter Slob